

(Anadolu Agency)

Ισπανία : Ο πραγματικός σύμμαχος της Τουρκίας στη Δυτική Ευρώπη

Ο συνταξιούχος Τούρκος διπλωμάτης Ακίν Οζτσέρ μιλάει για τις σχέσεις Τουρκίας – Ισπανίας στο πρακτορείο Anadolu στο πλαίσιο της επίσκεψης του προέδρου της Ισπανικής κυβέρνησης Πέδρο Σάντσεθ στην Τουρκία στις 17 Νοεμβρίου.

Τουρκία

Ο Πρόεδρος της Ισπανικής Κυβέρνησης, Pedro Sánchez, και η αντιπροσωπεία που τον συνοδεύει, φθάνει σήμερα στην Άγκυρα για την VII Τουρκο-ισπανική Σύνοδο Κορυφής.

Αυτές οι σύνοδοι κορυφής, που θεωρούνται σημαντικές για την ισπανική εξωτερική πολιτική και πραγματοποιούνται με μικρό αριθμό χωρών, καθιστούν δυνατή την περιοδική εξέταση και ενημέρωση των στρατηγικών διμερών σχέσεων από όλες τις διαστάσεις.

Παρά το γεγονός ότι το τελευταίο διάστημα οι σύνοδοι κορυφής μεταξύ Ισπανίας και Τουρκίας δεν πραγματοποιούνται τακτικά για διάφορους λόγους, είναι γεγονός ότι συμβάλλουν στην ενίσχυση των διμερών σχέσεων σε όλους τους τομείς.

Μάλιστα, οι σχέσεις με την Ισπανία, έναν από τους σημαντικούς εμπορικούς μας εταίρους και ένα από τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) που κάνει τις περισσότερες άμεσες επενδύσεις στην Τουρκία, έχουν αποκτήσει δυναμική και εντατικοποιήθηκαν τα τελευταία 25 χρόνια, ιδίως από το 2009 όταν πραγματοποιήθηκε η πρώτη διμερής σύνοδος κορυφής.

Οι σχέσεις μεταξύ Ισπανίας και Τουρκίας έχουν αποκτήσει δυναμική τα τελευταία χρόνια.

Η Σύνοδος Κορυφής της Κωνσταντινούπολης, της οποίας προέδρυσαν το 2009 οι τότε πρωθυπουργοί των δύο χωρών, Χοσέ Λουίς Ροντρίγκες Θαπατέρο και Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, σήμερα πρόεδρος, μπορεί να θεωρηθεί ως αντανάκλαση στις διμερείς σχέσεις της πρωτοβουλίας «Συμμαχία Πολιτισμών» που είχε ξεκινήσει και από τους δύο ηγέτες τέσσερα χρόνια νωρίτερα υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ).

Στη Σύνοδο Κορυφής της Κωνσταντινούπολης, ο πρώην πρόεδρος της ισπανικής κυβέρνησης Zapatero εξέφρασε ξεκάθαρα και ρητά την υποστήριξη του για την ενταξιακή διαδικασία της Τουρκίας στην ΕΕ, που ήταν το κύριο θέμα της ατζέντας εκείνη την εποχή, και άνοιξε την πόρτα σε μια νέα εποχή στις σχέσεις μεταξύ των δύο χωρών.

Σε αυτό το πλαίσιο, πρέπει να σημειωθεί ότι όχι μόνο η διοίκηση του Ισπανικού Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος (PSOE), στο οποίο ανήκει ο Θαπατέρο,

αλλά και αυτή του άλλου κόμματος που κυβερνούσε εναλλακτικά την Ισπανία, του Λαϊκού Κόμματος (PP), έχουν υποστηρίξει την είσοδό μας στην ΕΕ, η οποία φαίνεται όλο και πιο απίθανη σήμερα.

Να σημειωθεί ότι, μάλιστα, οι Σύνοδοι Κορυφής V και VI πραγματοποιήθηκαν στην Άγκυρα και τη Μαδρίτη κατά την προεδρία του Μαριάνο Ραχόι του PP το 2014 και το 2018, αντίστοιχα. Με άλλα λόγια, σε αντίθεση με πολλές χώρες της ΕΕ, η Ισπανία είναι μια χώρα της οποίας η κυβέρνηση και η αντιπολίτευση υποστηρίζουν την Τουρκία σε διάφορα θέματα, συμπεριλαμβανομένης της ένταξης στην ΕΕ, και η οποία έχει ορατή κρατική πολιτική προς αυτή την κατεύθυνση.

«Ισπανία, ο αληθινός φίλος»

Στην πραγματικότητα, αυτή η υποστήριξη από την Ισπανία είναι πολύ πολύτιμη όχι μόνο για την Τουρκία, αλλά και για την ΕΕ για να εφαρμόσει ξανά στην πράξη τις αξίες με τις οποίες γεννήθηκε, καθώς, σε προφανή προδοσία των ιδεών των ιδρυτών της, ορισμένοι ρεύματα που αποκλείουν διαφορετικές θρησκευτικές πεποιθήσεις έχουν αναστηθεί στο μπλοκ και οι πολιτικές εκείνων που λαχταρούν το αποικιακό παρελθόν των αυτοκρατοριών έχουν αποκτήσει βάρος στην περιοχή.

Η υποστήριξη της Ισπανίας προς την Τουρκία δεν περιορίζεται μόνο στην ένταξη στην ΕΕ. Η Ισπανία είναι το κύριο μέλος που βάζει φρένο στη Γαλλία στην ΕΕ, μια χώρα που υποστηρίζει την τρομοκρατική οργάνωση που οι ΗΠΑ ανακηρύσσουν σήμερα ως σύμμαχο στη Συρία, το PKK και που με τις αποικιακές επιθυμίες του προσπαθεί να περικυκλώσει την Τουρκία στην ανατολική Μεσόγειο και το Αιγαίο χρησιμοποιώντας την Ελληνοκυπριακή Διοίκηση (ΕΔΔ) και την Ελλάδα.

Τέλος, αξιοσημείωτο είναι ότι η Ισπανία δεν ήταν μέρος της δήλωσης για την υπόθεση της Καβάλας που υπέγραψαν ορισμένοι δυτικοί πρέσβεις στην Τουρκία και φροντίζει να μην πάρει θέση εναντίον της Άγκυρας σε τέτοιες πρωτοβουλίες αντίθετες με τη διπλωματία.

Η πολιτική θέση που έχει υιοθετήσει σε σχέση με την Τουρκία με αυτή την έννοια νομιμοποιεί τη χρήση του όρου «αληθινός φίλος» για να αναφέρεται στην Ισπανία.

Λέγοντας αυτό, φυσικά, είναι αδύνατο να αγνοηθεί η ευρέως αποδεκτή στη διπλωματία φράση που αποδίδεται στον μεγάλο Γάλλο πολιτικό Σαρλ ντε Γκωλ: «τα κράτη δεν έχουν φίλους, έχουν μόνο συμφέροντα». Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο αυτή η κρατική πολιτική που υπερασπίζεται τόσο η ισπανική κυβέρνηση όσο και η αντιπολίτευση έχει υπόβαθρο. Σε αυτό το πλαίσιο, η γενικά αποδεκτή προσέγγιση είναι ότι υπάρχουν παραλληλισμοί στις ιστορίες και των δύο χωρών.

Ιστορικοί παραλληλισμοί μεταξύ Τουρκίας και Ισπανίας.

Πρέπει να σημειωθεί ότι το σημαντικότερο χαρακτηριστικό των σχέσεων μεταξύ των δύο χωρών, που δημιουργήθηκαν στα τέλη του 18ου αιώνα κατά την Οθωμανική περίοδο, είναι ότι σε αντίθεση με αυτές που αναπτύχθηκαν με ορισμένα από τα μεγάλα ευρωπαϊκά έθνη του την εποχή, δεν παρέκκλιναν από τη γραμμή της ειρήνης και της φιλίας.

Μπορούμε να πούμε ότι ο κύριος παράγοντας που επηρέασε αυτό είναι ότι οι περιοχές επιρροής και των δύο χωρών δεν αλληλεπικαλύπτονταν πολύ μετά τον πόλεμο του Lepanto του 1571.

Για παράδειγμα, η Ισπανία έστρεψε τη ματιά της στη Λατινική Αμερική μετά την ανακάλυψη της νέας ηπείρου και δεν έδειξε αποικιακές φιλοδοξίες στις περιοχές κοντά στα σύνορά μας, σε αντίθεση με τη Γαλλία με την οποία σήμερα, όπως πριν από έναν αιώνα, έχουμε σοβαρά προβλήματα στις διμερείς σχέσεις.

Από την άλλη πλευρά, τα πεπρωμένα της Ισπανίας και της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας διασταυρώθηκαν επίσης όταν η πρώτη έχασε το καθεστώς της ως Αυτοκρατορία και αποσύρθηκε στην επικράτειά της μετά την Καταστροφή του 98, και η δεύτερη έχασε τα εδάφη της και πάλεψε να επιβιώσει την ίδια περίοδο. Πολλοί ιστορικοί επισημαίνουν την προσοχή σε αυτούς τους παραλληλισμούς στις εμπειρίες των δύο χωρών.

Ο Άγγλος ερευνητής William Chislett, πολύ γνωστός στην Τουρκία, ασχολήθηκε με αυτό το θέμα στο άρθρο του το 2009 με τίτλο «Ισπανικά μαθήματα για την Τουρκία» που δημοσιεύτηκε στο *El País* [1]. Σε αυτό ο Chislett τονίζει ότι η Ισπανία, της οποίας ο πληθυσμός είναι χριστιανός, είναι μια από τις λίγες χώρες που υποστηρίζει σοβαρά την είσοδο στην ΕΕ μιας μουσουλμανικής χώρας.

Στη συνέχεια, επισημαίνει τις ομοιότητες των δύο χωρών τόσο στην αρχαία όσο και στην πρόσφατη ιστορία ως αιτία αυτής της υποστήριξης. Σε αυτό το πλαίσιο, είναι εντυπωσιακό ότι, από τη δεκαετία του 1950, και οι δύο χώρες είχαν αμερικανικές βάσεις στα εδάφη τους λόγω της γεωστρατηγικής τους σημασίας, κυβερνήθηκαν από στρατιωτικά πραξικοπήματα ή δικτατορίες για ένα διάστημα και πολεμούν εναντίον τον μικροεθνικισμό και την αυτονομιστική τρομοκρατία (ETA και PKK) .

Αργότερα, ο ερευνητής συνιστά στην Τουρκία να πάρει την Ισπανία ως παράδειγμα στην επιτυχημένη διαδικασία εκδημοκρατισμού του Στρατού, που πραγματοποιήθηκε τη δεκαετία του 1980 από τον Narcís Serra, τον Υπουργό Άμυνας της πρώτης κυβέρνησης του Felipe González, καθώς και στην ευθυγράμμιση του Κυβέρνηση και αντιπολίτευση στο στόχο της ένταξης στην ΕΕ και τη σύνταξη του νέου Συντάγματος.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι υπάρχουν πολλά ζητήματα στα οποία η Τουρκία μπορεί να πάρει το παράδειγμα της Ισπανίας. Όσον αφορά τις συστάσεις του Chislett, σημειώνουμε ότι μόνο η πρώτη από αυτές έχει πραγματοποιηθεί μέχρι στιγμής, καθώς η εποχή κατά την οποία οι αυτοαποκαλούμενοι πολιτικοί

διοικητές που ασχολούνταν με την πολιτική τελείωσε μετά την εκκαθάριση των μελών του FETO.

Χωρίς αμφιβολία, ο στόχος της ΕΕ έχει μπλοκαριστεί κυρίως λόγω εξωτερικών προβλημάτων και του θέματος του νέου Συντάγματος λόγω εσωτερικών προβλημάτων. Από την άλλη, λόγω του γεγονότος ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες της παρέχουν όπλα και εξοπλισμό, δεν φαίνεται εύκολο προς το παρόν να τεθεί τέλος στην τρομοκρατική ομάδα ΡΚΚ, μαζί με τη βοήθεια στη Συρία (ΥΡΓ), με τον τρόπο ότι η Ισπανία ανάγκασε την ΕΤΑ να αφοπλιστεί και να διαλυθεί.

Ο στρατηγικός χαρακτήρας των διμερών σχέσεων.

Συμπερασματικά, είναι προφανές ότι οι ιστορικοί παραλληλισμοί των δύο χωρών είναι τόσο μεγάλοι που θα μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο πολλών κειμένων, ακόμη και βιβλίων. Χωρίς αμφιβολία, συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε ότι το γεγονός ότι η Ιβηρική Χερσόνησος, καθώς και τα οθωμανικά εδάφη, ήταν το σημείο συνάντησης τριών θρησκειών για ένα διάστημα ένωσε την Τουρκία και την Ισπανία σε μια βάση αρχών, όπως στη Συμμαχία των Πολιτισμών, όσον αφορά τη σημασία της συμβολής της ειρηνικής συνύπαρξης διαφορετικών πολιτισμών και θρησκειών, στη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια.

Επιπρόσθετα, αποτελεί πλεονέκτημα ότι οι θρησκευτικές, γλωσσικές και πολιτιστικές σφαίρες επιρροής των δύο χωρών δεν αλληλεπικαλύπτονται γεωγραφικά. Αυτή η κατάσταση αφήνει ελεύθερο το πεδίο για την εγκαθίδρυση και την ανάπτυξη μιας ειλικρινούς στρατηγικής εταιρικής σχέσης μεταξύ των δύο χωρών και επιτρέπει στις δύο να ανοίξουν ο ένας στις σφαίρες επιρροής του άλλου.

Η τουρκο-ισπανική στρατηγική εταιρική σχέση εγγυάται όχι μόνο μια μεγαλύτερη στενότητα των διμερών σχέσεων σε όλους τους τομείς, αλλά και το άνοιγμα της Τουρκίας στις χώρες της Λατινικής Αμερικής και της Ισπανίας στις χώρες του στενού μας κύκλου και στον πρόσφατα ιδρυθέντα Οργανισμό Τουρκικών Κρατών. Αυτό αποκαλύπτει ότι τα θεμέλια μιας φιλίας, που αγκαλιάζει τα συμφέροντα και των δύο χωρών και ταιριάζει στον ορισμό τους, είναι στέρα.

[1] https://elpais.com/diario/2009/02/18/opinion/1234911604_850215.html

* Ο Akin Ozcer είναι Τούρκος συγγραφέας των βιβλίων Agur, ΕΤΑ δεν υπάρχει πλέον (Δεκέμβριος 2018), Ισπανία Πληθυντικός αριθμός: constitutional σύστημα και αντιτρομοκρατικό μοντέλο (2006) και EuskalHerria: Basque Nationalism and Spanish Policy history (1999), και είναι πρώην μέλος του Υπουργείου Εξωτερικών της Τουρκίας.

** Ο Aicha Sandoval Alaguna συνέβαλε στη συγγραφή αυτού του σημειώματος.